

Úvod

Tato studie se zabývá analýzou primárního sektoru v České republice. Snaží se podchytit jak dlouhodobé trendy, které byly v primárním sektoru patrné, tak zlomy, které dlouhodobé tendence výrazně korigovaly. Studie analyzuje poměrně široké spektrum aspektů primárního sektoru, přičemž vychází z dostupných datových zdrojů. Proto nejsou časové řady explicitně ohraničeny. Zatímco například údaje o osevních plochách zemědělských plodin jsou analyzovány na časové řadě dlouhé skoro sto let, srovnatelné údaje o průměrných mzdách jsou dostupné až od roku 2000 dále.

Význam primárního sektoru v České republice, z hlediska jeho podílu na celkovém výkonu, se postupně zmenšoval. To ale nebylo typické jen pro českou ekonomiku, nýbrž i pro další evropské země, bez ohledu na to, zda se jednalo o ekonomiky již rozvinuté, nebo konvergující. Tento dlouhodobý trend je dvojsečný. Jestliže se význam primárního sektoru zmenšuje, nabývá na významu zbývající část ekonomiky, tj. sekundární a terciární sektor. Jelikož se jedná o segmenty ekonomiky zabývající se produkcí zboží a služeb s vyšší přidanou hodnotou, jsou obecně charakteristické spíše vyšší produktivitou práce a vyššími mzdami, lze tento trend označit za přirozený a pozitivní. Na druhou stranu role primárního sektoru v ekonomice je nezastupitelná z toho důvodu, že má blízko k přírodním zdrojům a zbývající části ekonomiky, a to zejména sekundárnímu sektoru, dodává zdroje k dalšímu zpracování, ať se již jedná o zemědělské produkty nebo dřevo, uhlí, rudy atd. Pokles jeho významu v ekonomice tak může vést k nedostatečnému zásobování dalších odvětví a nutnému nárůstu dovozů potřebných zdrojů ze zahraničí.

Studie je rozdělena do čtyř hlavních částí. První se zabývá významem primárního sektoru v ekonomice z hlediska jeho podílu na celkové hrubé přidané hodnotě, diskutuje, jak se tato proporce měnila v čase, na dostupných datech je provedeno mezinárodní srovnání. Rozebírá i vývoj vlastní hrubé přidané hodnoty v čase. Druhá část analyzuje vybrané aspekty konkurenceschopnosti primárního sektoru, konkrétně se jedná o efektivitu zpracování vstupů na produkt, produktivitu práce, náklady práce a investiční aktivitu, některé z nich jsou doplněny o mezinárodní komparaci. Třetí část studie rozebírá trh práce, a to z pohledu počtu pracujících v primárním sektoru a druhů pracovních poměrů, tj. zda zaměstnané osoby pracují jako zaměstnanci nebo sebezaměstnaní, diskutuje i průměrné mzdy. Předmětem poslední, čtvrté části studie, je analýza naturálních ukazatelů – struktury půdního fondu, osevních ploch zemědělských plodin, výnosů ze sklizně zemědělských plodin, stavů hospodářských zvířat, živočišné výroby, ale i vybraných aspektů lesnictví a těžby uhlí.

